

Den gamla missilbasen i Litauen....

Bakgrund

Hösten 2007 läste jag boken –”Ungångens skuggor : missiler och möten” och fick mig en rejäl tankeställare, det man under ”Kalla kriget” hört och läst om, att det fanns kärnvapenmissiler utplacerade i Sveriges direkta närhet, blev helt plötsligt väldigt uppenbart.

Intresset var nu väckt, och i oktober 2007 besökte jag ett par stycken före detta missilbaser i Lettland, både baser där missilerna var baserade ovan jord, och även en bas med siloanläggning, var dock inte möjligt att ta sig in i den då den var helt plundrad och ingångarna igenfyllda.

Vid ett nytt besök i Baltikum våren 2008 så planerade vi in ett besök på den enda silobaserade basen som till viss del finns kvar, enbart delvis plundrad på metall och teknisk utrustning, och nu i form av ett enkelt museum som har imponerande 16.000 besökare per år. (Finns andra liknande anläggningar som man kan ta sig in i, men dom är rejält tömda och tveksamma att ge sig in i) För att få lite mer tid vid besöket så bokade vi en personlig guidning med en kunnig guide och jag ska försöka återberätta en del av all den information vi fick.

Kalla krigets medeldistansraketer i Baltikum

Runt om i våra Baltiska grannländer är det svårt att inte snubbla in på olika rester från ”Kalla kriget”, allt från små militärbaser, flygplatser, till missilbaser.

Vad det gäller kärnvapenbestyckade medeldistansraketer så var dessa under 50-talet placerade i ”hangerer” ovan jord. Sovjetmakten insåg sedan att man borde försöka skydda dessa missiler på ett bättre sätt, man började då tänka i banorna ”silobasering”....

Missilbasen i Plokštine (Litauen)

Sommaren 1960 hade Sovjetisk militär lokaliserat den lilla byn Plokščiai, området låg bra till, 160 meter ovanför havsytan och marken bestod av lättgrävd sand. Under det närmsta året fick 10.000 Estniska värnpliktiga lära känna sin spade väl, här var det gräva för hand som gällde.

Efter ett par år så stod basen till sist färdig, nu skyddad av taggtråd, elektriskt staket, minor och hungriga vakthundar. Missilerna var riktade mot Norge, England, Spanien, Västtyskland och Turkiet. Den totala bemanningen bestod av runt 300 personer som arbetade i olika skift.

Missilerna

I Plokščiai hade man fyra stycken R-12 Dvina missiler (NATO-namn: SS-4 Sandal) Kärnvapenspetsen hade en kraft av runt ett megaton. Missilen var 23 meter lång inklusive den 4 meter långa stridsspeten. Drivmedlet var en mix av ”kerosone and nitric acid”

Utflykt till Kuba

Hösten 1962 fick både missiler och personal från Plokstine åka på solsemester till Kuba, vilket resulterade i den inte helt obekanta ”Kubakrisen”. Var ingen poppis idé, så dom fick åka hem till Plokstine igen.

Det tog slut till sist

I slutet av 70-talet så kom Sovjet och USA överens om nedrustning vad det gällde medeldistansmissiler, så i mitten av juni 1978 stängde man butiken i Plokstine och åkte hem, vilket var några år innan Litauen blev en egen självständig stat igen.

Lokalt boende passade då på att sno till sig en del material från basen som lämnats till sitt öde. Basen ligger i ett naturreservat och runt 1990 tog området ansvariga över basen och stängde dörren, vilket gjort att basen är relativt (i jämförelse med andra liknande anläggningar) välbevarad.

Besöket

Basen i sitt nuvarande skick skulle aldrig kunna bli/varit ett museum i Sverige, den är i väldigt dåligt skick, men var en upplevelse besöka den, man känner verkligen historiens vingslag och tänker tanken: OM nu inte Sovjet lagt så mycket energi på anläggningar som denna, vilket medförde resursproblem i resten av samhället, så hade kanske Kommunistiska Sovjet ännu funnits kvar.....

Länkar:

Recension av boken: ”Undergångens skuggor : missiler och möten”:

http://www.svd.se/kulturnoje/litteratur/artikel_35120.svd

Bokus: ”Undergångens skuggor : missiler och möten”:

<http://www.bokus.com/b/9789127114708.html>

R-12: http://en.wikipedia.org/wiki/R-12_Dvina

Nationalparken med basen: <http://www.zemaitijosnp.lt/index.php?id=45,0,0,1,0,0>